

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

4 Nullas luce Dei causas tractare valemus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

C. II.

In libro digestorum, Paulus lib. 2. de adulterio, a. n. de testibus. l. 1. b.

Ex eo quod prohibet lex Julia de adulteriis testimonium dicere condatum matrem, colligitur etiam mulieres in iudicio testimonium dicendi jus habere. Item Digesta, titulus de accusationibus & inscriptionibus. lib. 2. c. Non est permittum mulieri publico iudicio quemquam reum facere: nisi scilicet parentum, liberorumque, & patrum, & patroni, & eorum filii, filiaeque, nepotis, neptisque mortem exequatur.

C. III.

Papinianus lege 2. eod. tit.

Enim de causis concessa est mulieribus publica accusatio: veluti si mortem exequantur eorum, earumque, in quos ex lege publicor. iud. testimonium invitae non dicunt. Item de de Cornelia testamentaria senatus consultum: sed et de testamento paterni liberti, vel materni, mulieribus publico iudicio dicere permittum est. Item ex consilio tutorum patris mortem; item pupillae sui mortem exequi concessum est lege testamentaria. Nam & de Patris quidem testamento pupillae ree divus Vespasianus permisit. Sed et si non exhibeantur tabulae, per interdictum possunt experiri. Codicem de iur. qui accusare possunt, d. vel non. lege quarta. Imp. Alex. Dionysio. Vxor tua, si consobrini tui necem vindicantem eadimata, adeat praesidem provinciae. In digesto ad legem habitam. Majorat. lege octava. Papinianus libro secundo responsorum. c. In quactionibus laesa Majestatis etiam mulieres audiuntur. Et conjuratorem denique Lucii Julii Cautilii Fulvia mulier detexit, & M. Tullium consulem iudicio suo instruxit.

Quaestio vero persona ad accusationem publicorum iudiciorum, nisi laesa Majestate admittitur, eadem accusationem simonia subire non potest.

C. IV. § Laesa Majestate, & publicorum iudiciorum, & simonia accusato aequaliter proponitur.

Ubi in primo lib. Codicis, Imp. Leo Armato praefato Prae. l. 29. g.

Ab his qui hanc sanctam & venerandam antistitem sedem pecunia interventus subisse, aut si quis ut alienam ordinare vel eligeret, aliquid accepisse detegitur, ad i. in hac publici criminis, & laesa Majestatis accusatione proponitur, a gradu sacerdotii retrahatur. Nec solum hoc deinceps honore privari, sed perpetuum quoque infamiae damnari decernimus: ut eos, quos facinus par coinquinat & aequat, utroque similis poena comiteatur.

Cam autem sacri criminibus accusatione omnino submoventur, qui legi sacrali non assequuntur: e diverso videntur admittenda, quae legibus sacralibus prohibentur. Verum hoc non infertur. Quia cum clericorum sacri criminibus nuptias contrahere prohibetur, & legibus Imperatorum. Non autem consequenter omnium copulatae leges admittuntur, quoniam conjunctionem sacri criminis non prohibent: legibus & canonibus canones & lectores: canonibus autem in sacris criminibus accites dicere possunt. Quamvis & agitur sacri criminis, sed moventur accusationes, quae leges sacrali non assequuntur, sed a legibus Imperatorum recipiuntur, quae sunt leges Imperatorum. Sed si circa huiusmodi iustitiam praesumptum est, tunc legibus Imperatorum in ecclesiasticis negotiis utendos est, quatenus sacri criminibus obviare non videntur. Unde autem Imperatorum sacri criminibus mulier ab accusatione laesa Majestatis & simonia obviatur prohibita, aut praesumpti rationibus ad

a. Digest. 2. tit. 3. b. ad testem. c. lib. 48. tit. 2. lib. 1. d. lib. 1. tit. 3. l. 1. d. e. lib. 48. tit. 4. l. in quaestione. f. al. Sergii. g. tit. 3. de Episcopo & cler. l. si quemquam. h. Cum sint si quis. i. al. iustar. k. Dig. 1. c. 1.

hujusmodi accusationem admittenda probatur. Nec quisquam distinguere quarat, ad aliorum, non ad sacerdotum accusationem in hoc castificatione mulieres esse admittendas. Cum enim generaliter legibus hoc ei permittum invenitur, nisi qui specialiter aliqua lege hoc prohibuit ostenderit, eius distinctio locum non habet. Verum cum contra generalis regulas quaedam crimina specialiter excepta sint, in quibus mulieri accusare permittitur, inter quae fornicatio non numeratur: patet quod huius accusatio dupliciter informatur, & quia fornicationis crimen intendit, & quia dum de se confitetur, super alienum crimen ei credi non oportet.

1. Legibus enim. Discrepancia haec legum & canonum vera non est. Sed fortasse in hanc opinionem venit Gratianus ex quibusdam verbis novella regis sine fraude, qua in vulgatu authenticum habetur, colla. 2. ut. de nuptiis. §. sed & si quis inter reverendissimos constitutus clericos, (ultra lectorem aut cantorem dicimus) omnino contraxerit nuptias, hunc ex nostra constitutione cadere sacerdotio constitimus, atque volumus. Iubemus autem antecessor eadem novella 22. num. 27. illud, supra lectorem & cantorem, exponi, veluti Subdiaconus & Diaconus. His autem canones etiam nuptiis prohibent. Et Leo in ca. lex continentis. sup. dist. 31. fere istum verbum usus est, quibus Iustitiam in novella. Et nomine lectorem etiam minores ordines significavit.

C. V. § Rei confessio adversus quemlibet admitti non debet.

Unde Iulius Papa a scribit in decreto, c. 18. dicens.

Enim b. praeterquam i. de crimine laesa Majestatis de se confessio credi potest & super crimen alienum: quoniam ejus atque omnis rei confessio periculosa est, & admitti adversus quemlibet non debet.

1. Praeterquam de crimine laesa Majestatis. Haec exceptio in nullo ex locis indicatis habetur, praeterquam apud Anselmum.

Quia ergo ista de se confitetur, super alienum crimen ei credi non oportet, sed contra eam sua confessio interpretanda est.

QVAESTIO IV.

Quod vero die Dominico nec Episcopo, nec Presbytero causam aliquam ventilare liceat, in Tarraconensi concilio prohibetur, quo statutum est, c. 40.

C. I. § Ministri ecclesiae die Dominico causas ventilare non debent.

Nihil d. Episcoporum aut Presbyterorum, vel clericorum die Dominico propositum cujuscuque causae negotium audeat ventilare, nisi hoc tantum, ut Deo statuta solennia peragant. Ceteris vero diebus, convenientibus personis, illa quae iusta sunt, habent licentiam iudicandi, excepto f. criminali.

C. II. § Solennibus diebus, & legitimorum jejuniorum secularia placita non agantur.

Item ex concilio apud Ephesum i. habito, presente Rege Henrico.

Placita & secularia Dominicis diebus, vel aliis praecipuis festis, seu etiam in his diebus, in quibus legitima jejunia celebrantur, secundum canonicam constitutionem minime fieri decernimus. Insuper etiam sancta synodus decrevit, ut nulla iudicialia potestas licentiam habeat sua auctoritate Christianos ad placitum bannire in praedictis diebus, id est, septem dies ante Natalem Domini usque in octavas Epiphaniae, & a Quinquagesima usque in octavas Paschae, & septem dies ante navitatem sancti Iohannis Baptista: quatenus ad eundem ecclesiam, orationibusque vacandi liberius habeatur facultas.

a. Eo Dionysius, epist. 2. b. Anselm. h. 6. 71. l. 1. p. 3. c. 288. Pam. l. 4. c. 69. c. al. oportet. d. al. debet. e. l. 1. p. 4. cap. 21. c. al. iudicare. f. al. exceptio criminalibus negotiis. g. Barro. l. 3. c. 2. l. 1. p. 3. c. 13. h. &] fortasse.

¶ Ephesure In vulgari loquitur, Ephesum est, quod hoc esse decretum aliquod concilii Ephesani, habiti tempore Celestini Papa, & Theodosi junioris. Hoc vero est Germanicum concilium habitum presente Henrico Rege, prout etiam apud Burchardum & Ivonem dicitur. Et codices Gratiani manuscripti habent, quemadmodum est restitutum. In hoc autem oppido perit Bonifacius a Zacharia Papa constitutus Episcopum, & impetravit. Quod apparet ex prima epistola Bonifacii ad Zachariam & ultima Zacharia ad Bonifacium.

C. III. § De eodem.

Item Hadrianus Papa in capitulis, c. 64.

Nillus a Episcopus, vel infra positus, die Dominico causas judicare presumat.

QVÆSTIO V.

Purgationem vero neganti esse prestandam, Stephanus scribit Leoni Episcopo Theodosio.

Idem est titulus in c. de manifestis, sup. 2. q. 1.

C. I. § Diaconus si de crimine convinci non poterit, apud Episcopum se ipsum secreto purificet.

De crimine sibi illato diaconus tuus verissime ferebatur se esse immunem. Veruntamen si suspicio habetur, & accusatores idonei reperiuntur, & tales testes, quales sacri canones sanciant, accito tecum certo Episcoporum numero veniant accusatores, vocetur & ipse Aldericus diaconus: & si negaverit, ventiletur causa canonice: & si vel sponte confessus, vel legitimis testibus fuerit approbatus, canonice feratur sententia. Qui si nec sponte confiteatur, nec accusatores & testes legitimi reperi fuerint, & mala fama crebuerit, non publico examine, sed coram te, & aliquantis reverendissimis Presbyteris & Diaconis tuæ ecclesiæ secreto juramento se purificet. Et tu deinceps boni testimonii eum annuntia: & compescet, & commune ecclesiæ tuæ filios, ne sacerdotem Dei ulterius infamare presument, timentes, quod Cham & maledictus est, qui patris verenda derisit.

C. II. § Non est spolians Presbyter vel Diaconus, nisi sponte confessus, vel legitime convictus fuerit.

Item Nicolaus Salamoni Constantiensis Episcopo.

Presbyter, aut Diaconus, quem asseris crimina nolite publice confiteri, sed velle cum sacramento defendere se, & si tamen notum sit Episcopo esse scelus ab ipso perpetratum, non potest per aliquam poenitentiam sacerdotali vel diaconali officio potiri, sed mirandum est, si ipse confessus non fuerit, quomodo notum possit esse Episcopo scelus ab ipso perpetratum, nisi accusatore forte idoneo per testes idoneos approbante. Vnde si examinate Episcopo causam presbyteri, vel diaconi non fuerit per testium approbationem presbyter vel diaconus forte convictus, non est scelus Episcopo legitime manifestum, nisi sua sponte scelus ipse confiteatur. Quod nisi fecerit, interim non videmus suo debere presbyterum, vel diaconum officio privari. Sola ergo spontanea confessio, & canonicus numerus, qualitas testium (decernentibus Episcopis, & accusatore, quod objecerat, comprobante) clericum privat proprio gradu.

QVÆSTIO VI.

Quod vero confessio cruciatibus, extorquenda non sit, Alexander Papa resatur, scribens omnibus orthodoxis, epist. 1. cap. 2.

C. I. § Ministrorum confessio non sit extorta, sed spontanea.

a Burchardus lib. 1. c. 112. Ivo p. 5. c. 204. b Ivo p. 6. c. 460. c Gen. 9. d Ivo p. 6. c. 222. e Al. illa Presbyter.

¶ quandoque a sacerdotibus & auctoribus ecclesie, quædam scriptura quoquo modo per mentem aut fraudem, aut per vim extorta fuerint, vel in se libere possint, quocumque ab eis conficitur aut roboratur, non valere, & nullum eis præjudicium, vel nocuum tum valere, & censuram: neque ullam eos infamiam vel calumniam, aut a suis sequestrationem bonis unquam Deo auctore, & sanctis Apostolis, eorumque successores sustinere permittimus. Confessio vero in talibus non compulsiva, sed spontanea fieri debet, & infra. ¶ Omnis enim confessio, quæ sit ex necessitate, fides non est, & paulo post. ¶ Confessio ergo in talibus non extorquetur, sed potius sponte profiteri. Pessimum enim est de suspicione aut extorta confessione quemquam judicare: cum magis sit inspectio cordis Dominus, quam operis. & paucis extorquetur. ¶ Non potest autem humano examine examini, quem Dominus suo reservavit iudicio. Si omnia namque, in hoc seculo vindicata essent, locum divina judicia non haberent. Item ubi supra. ¶ Et etiam ad hanc sanctam sedem perlatum (quod potest dicere, & non solum sacerdotali, sed etiam omni Christiano nomini est inimicum) quod nonnulli Episcopi vel Sacerdotes aut metu compellunt, aut vi extorqueunt, aut fraude decipiunt, aliquas confessionis suæ in altera partem, quam debeant, literas scribere, aut pro iustitia non requiritur causam, aut (quod deterius est) alieni erroris secta scripturas facere, & propriam roborare, & coram populo recitare, atque confiteri. Aliquos dicunt carceribus & ergastulis retrahi, aut inter hereticos insidiis deviant Domini sacerdotes, & sic faveant voluntatibus. Item ubi supra. ¶ Confessio vero in talibus non compulsiva, sed spontanea fieri debet, & attestante, qui ait, [Ex corde enim procedunt homicidia, adulteria, fornicationes, blasphemia, & cetera, quæ sunt ad hæc pertinentia.] ¶ Nec tantum attendenda sunt, quæ fiunt, quantum quo animo fiunt, & paulo post. ¶ Implus autem respicit Deus ad cogitationes, & spontaneas voluntates, quæ actus, qui per simplicitatem fiunt.

¶ Auctoribus] Ivo habet, si sacerdotibus, & vel auctoribus ecclesie, quemadmodum etiam in eadem epistola dicitur, si quis erga Episcopum, vel auctorem ecclesie, & infra. sup. 2. q. 7. si quis erga. Hoc autem loco in epistola legitur, licet ter sit hujusmodi personis quædam scriptura, & cetera. Præterea autem cum multa alia, non quæ referuntur in hoc eodem capite, in versu. Est etiam, & ad hanc. Confessum enim est, & caput ex locis epistolæ hinc inde sumptis, ordine non semper servato.

¶ Literas scribere] Hac absunt ab originali. Sufficit enim illa, quæ sequuntur, scripturas facere. Sed obliquitas sunt expuncta.

C. II. § Apostolica auctoritas penitus illata in irritum deducit juramenta.

Item Nicolaus Papa Episcopo Galie.

Auctoritatem venerabilium prædecessorum nostrorum secuti, & nominatim beatissimi Papæ, & martiris: Alexandri quinti à beato Petro, ab omnibus juramentis, & cujuscunque modi obligationibus, quibus illi sese coacti violentia impiorum obligaverunt, absolvimus: & ne illa serventur, venimus tam præteritum Archiepiscopum Treverensem, quam ejus prædecessorum, & omnes qui tunc temporis capti se illis quo modo obligaverunt: neque ullam eos proinde infamiam vel calumniam, aut a suis bonis sequestrationem unquam auctore Deo, & sanctis Apostolis, & nostris prædecessoribus sustinere permittimus: sicut per Prophetam Dominus dicit: h. [Dissolve colligationes]

a Ivo p. 5. c. 243. Pam. 1. c. 118. b Al. præteritum. c Ivo d. reclusi. orig. Sup. in hoc eod. ca. c Martini. f Poly. tit. 11. g Al. juramenti illi. h Esa. 11. impuniti.